

Välrikatu 9

Vanhan Porvoon Välrikatu ja Jokikatu ovat Suomen vanhimmat kadut, jotka ovat säilyneet muuttumattomina paikoillaan keskiajalta saakka. Kapeimmillaan tunnelmallinen Välrikatu on vain noin kahden metrin levyinen. Asemakaavaan Välrikatu on merkitty jo 1696. Tuolloin Välrikatu 9:n kohdalla olevan tontin omisti Axel Michelsson. Seuraavan vuosisadan tunnetuin omistaja on ollut kauppias Berndt Rahling, joka hankki tontin ja talon 1725. Hänen mukaansa on nimetty Välrikadulta risteävä Ralinginkuja. Rahling omisti myös Vanhan raatihuoneentontin, jolla sijaitsee nykyisin Porvoon historiallinen museo, entinen raatihuone. Rahling myi talon 1757 kirjansitoja Elias Gunnerille, ja hänen jälkeensä omistajana oli Borgå gymnasiumin lehtori valtiopäivämies Anders Kraftman.

Tontilla on ollut vuosisatojen kuluessa useita taloja. Nykyisen talon ensimmäinen kerros on peräisin vuodelta 1804 ja toinen kerros ja pohjoissiipi

vuodelta 1815. Siipiosassa olivat alkuun talli, aitta ja navetta. Talo on laudoitettu 1830. Rakennuksessa näkyy klassinen tyyli, mutta esimerkiksi toisen kerroksen ikkunanpuitteet ovat kustavilaiset. 1800-luvun tunnetuin omistaja Ulrika Möllersvärd rakennutti tontille myös ulko-

rakennukset. 1970-luvulla talon omisti liikemies Risto Elomaa. 1980-luvun alussa rakennus peruskorjattiin nykyiseen asuun. Vuodesta 1986 sen on omistanut kiinteistöasakeyhtiö. Talossa on kaksi liikehuoneistoa ja kuusi asuntoa, joista suurin noin 200 neliötä ja muut 26-75 neliötä.

Ulrika Möllersvärd ja Aleksanteri I

Välrikatu 9:n tunnetuin asukas on ollut Ulla (Ulrika Ottilia) Möllersvärd. Hän oli maaherra C. A. Möllersvärdin nuorin ja kaunein tytär ja oli 18-vuotiaana mukana tanssiaisissa, jotka järjestettiin Porvoon valtiopäivien kunniaksi 1809. Noilla valtiopäivillä Venäjän keisari Aleksanteri I antoi julistuksen, jolla vahvistettiin Suomen autonominen asema. Tanssiaisissa keisarin kerrotaan ihastuneen nuoreen Ullaan niin että tanssi vain tämän kanssa. Tanssin pyörteisä Ulla pudotti viuhkansa ja keisari nosti sen, ojensi Ullalle ja suuteli tätä kädelle. Tuo viuhka on edelleen tallella Porvoon museossa. Paluumatkalla Pietariin keisari poikkesi Ullan kotikartanossa Mäntsälässä.

Sittemmin Ulla kutsuttiin keisarin hoviin Pietariin keisarin hovidaamiksi. Suomessa hänet naitettiin vanhalle kenraalille, mutta hän karkasi jo hänen jälkeisenä päivänä, ja he erosivat virallisesti seuraavana vuonna.

Ullan veli eversti Carl-Magnus Möllersvärd hankki Välrikatu 9:n omistukseensa ja muutti taloon vuonna 1828 Ullan ja toisen sisarensa Louisen sekä vanhan tätinsä Märtha Helenan kanssa. Muun muassa Fredrika Runeberg vieraili usein perheessä. Ulla itse muisteli vielä 1870-luvulla usein valtiopäivätanssiaisista. Vuodesta 1840 alkaen Ulla omistautui äidittömän veljentytärensä hoitamiseen. Hän kuoli 1879, ja hänet on haudattu Porvoon Näsinmäen hautausmaalle.

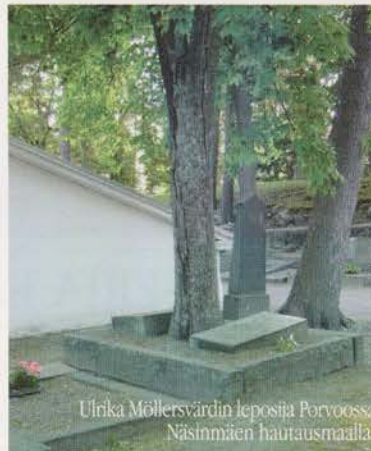
Ullan ja keisari Aleksanterin tarina on antanut aiheen Mika Waltarin romaaniin *Tanssi yli hautojen* (1944).

Keisari Aleksanteri I

Ulrika Möllersvärd

Ulrika Möllersvärdin leposija Porvoossa Näsinmäen hautausmaalla.

Kuvat: Helsingin Yliopiston Museo

Kuva: Museovirasto

Tunnelmaa ja rauhaa keskellä vilkkainta Vanhaa Porvoota

